

Uppehållstillstånd för fristadskonstnärer

RS/059/2021

Fastställelsebeslut: RA/093/2021			Version 1.0
Beslutsdatum: 2021-04-20			
Gäller för: hela myndigheten			
Gäller från och med: 2021-04-20			
Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
2022-04-25	2.0	Sammanfattning, avsnitt 1 och 2.	RA/030/2022
2022-09-23	3.0	Redaktionella ändringar, avsnitt 2.2.1.3 och avsnitt 2.2.2.	RA/059/2022

Fakta om rättsliga ställningstaganden

Rättsliga ställningstaganden utgör Migrationsverkets uttalanden om hur en författning bör tolkas och är styrande för myndighetens medarbetare. De beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga ställningstaganden förs in i en särskild dokumentserie, RS-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av ett rättsligt ställningstagande förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1. Bakgrund och syfte	4
1.1. Bakgrund	4
1.1.1 Svenska fristäder och fristadsprogram	5
1.1.2 Kulturrådet i Sverige.....	6
1.2 Syfte.....	6
2. Rättslig bedömning	7
2.1 Fria yrkesutövare.....	7
2.2 Uppehållstillstånd för fristadskonstnärer.....	8
2.2.1 Förstagångsansökan	8
2.2.1.1 Försörjningskrav	8
2.2.1.2 Får inte ta anställning.....	9
2.2.1.3 Tillståndstid.....	9
2.2.2. Uppehållstillstånd för familjemedlemmar.....	10
2.3. Möjlighet till förlängt uppehållstillstånd efter fristadsåren.....	11
2.3.1. Fortsatt verksamhet som konstnär.....	11
2.3.1.1. Försörjningskravet	11
2.3.1.2 Tillståndstid.....	12
2.3.2. Familjemedlemmar	12
2.3.2.1 Försörjningskravet	12
2.3.2.2 Tillståndstid.....	13
2.4 Permanent uppehållstillstånd för fristadskonstnärer.....	13
2.4.1. Försörjningskravet	15
2.4.2. Vandelskravet	15
2.4.3. Undantag från försörjningskravet	16
2.5. Uppehållstillstånd på grund av anknytning till fristadskonstnären.....	16
2.5.1 Försörjningskrav	17
2.5.2. Permanent uppehållstillstånd för familjemedlemmar	18

Sammanfattning

Syftet med detta ställningstagande är bland annat att ge vägledning kring vilka bestämmelser i utlänningslagen (2005:716) och i utlänningsförordningen (2006:97) som kan bli tillämpliga vad gäller fristadskonstnärer och deras familjemedlemmar, vilka överväganden som behöver göras, hur försörjningskravet för fristadskonstnärerna i 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen ska tolkas och tillämpas, men också vilka möjligheter konstnären har att kunna beviljas förlängt uppehållstillstånd eller ett permanent sådant.

För att uppehållstillstånd ska kunna ges till en fristadskonstnär med stöd av 5 kap. 5 tredje stycket utlänningslagen krävs att konstnären omfattas av ett fristadsprogram och genom det blivit inbjuden till Sverige. Fristaden ska stå för fristadskonstnärens och eventuella familjemedlemmars försörjning under två år, som betalas ut i form av ett stipendium. Fristadskonstnären får inte ta anställning under den tid han eller hon har uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Familjemedlemmar till fristadskonstnären kan beviljas uppehållstillstånd med stöd av 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen för samma tid som fristadskonstnären, och i vissa fall arbetstillstånd som i så fall beviljas med stöd av 6 kap. 3 § utlänningslagen.

Förlängt uppehållstillstånd på samma grund kan ansökas om och beviljas efter fristadsåren. Efter fristadsåren måste den f.d. fristadskonstnären själv uppfylla försörjningskravet. Det är tillräckligt att konstnären visar att hans eller hennes egen försörjning är tryggad för att förlängt uppehållstillstånd ska kunna ges. Det kan ske genom att konstnären exempelvis ger in kontrakt, intentionsbrev från projektpartners eller annan dokumentation om utgivning av litterära alster eller inspelningar. En projektpartner eller dylik får dock inte vara arbetsgivare, eftersom en fri yrkesutövare inte får arbeta inom ramen för en anställning.

En ansökan om permanent uppehållstillstånd måste lämnas in i samband med en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Anledningen är att om personen inte uppfyller de särskilda kraven för permanent uppehållstillstånd ska han eller hon istället kunna få fortsatt tidsbegränsat uppehållstillstånd, förutsatt att grund för ett sådant tillstånd finns. En ansökan om permanent uppehållstillstånd kan dock lämnas in något senare än själva förlängningsansökan, om den fortfarande är pågående.

För att kunna beviljas permanent uppehållstillstånd räcker det inte med att den f.d. fristadskonstnären har haft uppehållstillstånd i minst tre år. Ansöka om permanent uppehållstillstånd måste ske i samband med en ansökan om förlängt uppehållstillstånd, vilket innebär någon form av viljeyttring om att konstnären avser att vara bosatta i Sverige, och att konstnären dessutom har någon form av en särskild anknytning till Sverige.

Därtill tillkommer även att tidskravet ska vara uppfyllt vid prövningstillfället, av tidigare beviljade och "genomlevda" uppehållstillstånd.

Förutom att konstnären måste kunna försörja sig själv måste även vandelskravet i 5 kap. 7 § utlänningslagen vara uppfyllt. Undantag från försörjningskravet finns i 5 kap. 8 § samma lag.

Om en familjemedlem inte ansöker om fortsatt uppehållstillstånd eller permanent uppehållstillstånd på egen grund kan de istället ansöka om uppehållstillstånd på anknytning till den f.d. fristadskonstnären.

När den f.d. fristadskonstnären beviljats permanent uppehållstillstånd kan fortsatt uppehållstillstånd inte längre ges till familjemedlemmarna med stöd av 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen. Även om det är samma anknytning som åberopas, dvs. som familjemedlem till konstnären, kommer deras ansökan att hanteras enligt andra regler i utlänningslagen. Deras anknytning till fristadskonstnären kommer därför i första hand att prövas enligt reglerna i 5 kap. 3 -3 a §§ samma lag. Enligt huvudregeln i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen ska uppehållstillstånd ha ansökts om och beviljats före inresan till Sverige. Undantagen från huvudregeln finns i bestämmelsens andra stycke.

Upphållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 eller 3 a § utlänningslagen kan endast beviljas om försörjningskravet i 5 kap. 3 b § samma lag är uppfyllt, förutsatt att inget undantag föreligger. Det innebär att fristadskonstnären måste kunna försörja sig själv och familjen samt ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och familjemedlemmarna.

Även familjemedlemmarna till fristadskonstnären kan ansöka om och beviljas permanent uppehållstillstånd. De särskilda kraven för permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 g § utlänningslagen måste dock vara uppfyllda, vilket innebär att giltighetstiden för det tidigare beviljade uppehållstillståndet ska ha löpt ut, den sökande ska ha haft uppehållstillstånd i minst tre år, och uppfylla de särskilda kraven för permanent uppehållstillstånd i 5 kap. 7 § samma lag.

1. Bakgrund och syfte

1.1. Bakgrund

Det finns konstnärer som i sina hemländer utsätts för förföljelse på grund av deras åsikter, som kommer till uttryck genom deras professionella och/eller konstnärliga arbete. Vissa av dessa konstnärer ansöker om att få omfattas av ett fristadsprogram och därigenom bli inbjudna av en fristad.

Exempel på konstnärliga utövare som kan erbjudas en fristad är författare, skribenter, dramatiker, bildkonstnärer, musiker och filmare.

1.1.1 Svenska fristäder och fristadsprogram

En fristad innebär att en kommun, stad eller region erbjuder hotade konstnärer och deras familjer uppehälle och boende under två år för att därigenom ge konstnären en möjlighet att utveckla sin konstnärliga verksamhet i Sverige. Inbjudan sker efter att den konstnärliga utövaren har validerats och matchats mot fristaden genom ett fristadsprogram. För att ta emot en fristadskonstnär krävs att den inbjudande kommunen¹ fattat ett politiskt beslut om att inrätta en fristad och att kommunen svarar för konstnärens och ev. familjemedlemmars försörjning (bostad, uppehälle, försäkringar m.m.) under två år.

För att kunna ta emot en fristadskonstnär efter validering har den svenska fristaden ingått ett medlemsavtal med en internationell organisation. En sådan internationell organisation är exempelvis International Cities of Refuge Network (ICORN). Medlemskapet är ett sätt att säkerställa att fristaden åtar sig att utföra det arbete som är förknippat med att vara fristad över tid, vilket ökar förutsägbarheten i arbetet och förhindrar att förutsättningarna ändras för fristadskonstnärerna.

De personer som är aktuella att bjudas in till en fristad ska ha gått igenom en transparent ansökningsprocess som går att verifiera, och som är i enlighet med definierade kriterier. Att ansökningsprocessen är verifierbar och har definierade kriterier säkerställer att den innehåller kontrollpunkter, såsom identitet, professionalism och att det finns ett samband mellan förföljelsen och utövandet av den konstnärliga verksamheten.

Genom medlemskapet har fristaden åtagit sig att följa upp den som bjuds in på ett sätt som bestäms av organisationens miniminormer, och där det kontrolleras att detta efterlevs. Förfarandet ger därmed en utökad säkerhet för de som kommer till en fristad. Mot bakgrund av att det är konstnärens behov av att få komma i säkerhet som är det främsta syftet bör det inte finnas någon motprestation från fristadskonstnären, utan det bör vara upp till konstnären själv att avgöra om hon eller han vill vara en offentlig person. En fristad bör därför inte ställa några krav på motprestationer från fristadskonstnären, t.ex. i form av framträdanden, workshops, möten med journalister eller politiker, eftersom det just är konstnärens trygghet, säkerhet och behov som står i främsta rummet.

Fristadsprogrammets kriterier vid urvalet är alltså främst konstnärens behov av att få komma i säkerhet eller att få sin röst hörd och sina verk publicerade, inte hans eller hennes konstnärliga meriter. Det handlar därför om att flytta en yrkesverksam författare eller annan konstnär från en farlig situation där han eller hon genom sitt arbete riskerar att bli förföljd, hotad eller fängslad. Det går därför inte att jämföra ett fristadsprogram med ett vanligt residensprogram.

¹ I den fortsatta framställningen nämns endast kommun, men avser även stad och region.

Ett vanligt residensprogram innebär att en konstnär stannar i ett land under en begränsad tid, dvs. från några veckor upp till ett år, för att genomföra ett projekt och därefter återvända till sitt hemland.

1.1.2 Kulturrådet i Sverige

Kulturrådet har i uppdrag att verka för fristäder för förföljda konstnärer och för att de fristadskonstnärer som finns i Sverige ska få ökad möjlighet att bli en del i offentligheten. Uppdraget genomförs i samverkan med berörda myndigheter, organisationer och kommuner.

Kulturrådet har medel avsatta till projekt som ökar konstnärens möjlighet att ta del av och delta i den konstnärliga och kulturella offentligheten. Kulturrådet ger också råd och stöd till kommuner och övriga som erbjuder en fristad.² Kulturrådet arbetar för att fler städer i Sverige ska ingå i det internationella fristadsprogrammet ICORN³. De städer, kommuner och regioner som är medlemmar i fristadsprogrammet ICORN kallas *Sveriges fristäder inom ICORN*.

1.2 Syfte

Det finns ingen bestämmelse vare sig i utlänningslagen (2005:716) eller i utlänningsförordningen (2006:97) som särskilt tar sikte på de s.k. fristadskonstnärer som i sina hemländer utsätts för förföljelse på grund av deras åsikter som kommit till uttryck genom deras professionella eller konstnärliga arbete.

Syftet med detta ställningstagande är att ge vägledning kring vilka överväganden som behöver göras, vilka bestämmelser i utlänningslagen och i utlänningsförordningen som kan bli tillämpliga. Det rättsliga ställningstagandet ger även vägledning för hur försörjningskravet i 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen ska tolkas och tillämpas i förhållande till fristadskonstnärer.

Dessutom redogör det rättsliga ställningstagandet för vilka möjligheter fristadskonstnären har att kunna beviljas förlängt uppehållstillstånd efter fristadsåren och permanent uppehållstillstånd.

² Kulturrådet har tagit fram en handbok för fristäder – Fristadshandboken. Handboken beskriver vad som ingår i att vara fristad inom ICORN och hur det fungerar i Sverige. Handboken finns på Kulturrådets webbsida [Fristadshandboken](http://kulturradet.se/Fristadshandboken) - Kulturrådet (kulturradet.se).

³ Organisationen ICORN stöts både politiskt och ekonomiskt av den svenska regeringen och Sveriges nationella kulturmyndigheter. Statens kulturråd ger i samarbete med SIDA direkt ekonomiskt stöd till ICORN, som en del av Sveriges satsning på yttrandefrihet och mänskliga rättigheter.

2. Rättslig bedömning

Som nämnts tidigare finns det inga särskilda regler i utlänningslagen som direkt tar sikte på de konstnärer, fria yrkesutövare, som i sina hemländer är utsatta för hot eller förföljelse på grund av sina åsikter som kommit till uttryckt genom konstnärens arbete. Det finns därför ingen vägledning om fristadskonstnärerna har att uppfylla samma krav som gäller för andra fria yrkesutövare, om någon annan kan stå för deras försörjning eller om en lägre försörjningsnivå kan tillämpas.

2.1 Fria yrkesutövare

Fria yrkesutövare beviljas uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Med fria yrkesutövare avses bland annat författare och bildkonstnärer.

Av bestämmelsen framgår det att uppehållstillstånd får beviljas den som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning. Bestämmelsen motsvarar delar av 2 kap. 4 § första stycket 6 i 1989 års utlänningslag.

Äldre förarbetsuttalanden får alltså anses gälla beträffande förutsättningarna för att bevilja uppehållstillstånd för sådana utlänningar som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning.⁴ En redovisning för ännu gällande ordning finns i [prop. 1983/84:144](#) s. 78–82. Där anges att det främst är fråga om personer som uppbär pension samt egna företagare⁵ och fria yrkesutövare.⁶

I [prop. 1983/84:144](#) s. 82 uttalar statsrådet bl.a. följande. ”Liksom hittills bör prövning av ansökningar om uppehållstillstånd från egna företagare och fria yrkesutövare ske i en generös anda. Som kommittén framhåller får en sådan bosättning ses som ett led i ett internationellt utbyte. Inte minst när det gäller författare, konstnärer och andra kulturellt verksamma fria yrkesutövare, är det från många utgångspunkter angeläget att vi deltar i det kulturutbyte som det här gäller. Självfallet gäller som utgångspunkt att försörjningen är tryggad. [...]”

Kravet på att försörjningen ska vara ordnad har inte närmare preciserats i förarbetena till utlänningslagstiftningen. Rekvisitet kan emellertid knappast ges någon annan innebörd än att personen själv ska kunna tillgodose sina behov, dvs. att personen har tillräckliga medel för sina levnadskostnader utan bistånd av någon annan.

⁴ [Prop. 2004/05:170](#) s. 279.

⁵ Av [prop. 2021/22:134](#) framgår att näringsidkare ska kunna beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd med stöd av en ny bestämmelse i 5 kap. 10 a § utlänningslagen och permanent uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § samma lag. Lagändringarna föreslås träda ikraft den 1 juni 2022.

⁶ Gerhard Wikrén och Håkan Sandesjö, Utlänningslagen med kommentarer, 12 B uppl. (upplaga 12 B är den digitala motsvarigheten till en tryckt upplaga som i Karnov kallas för JUNO version. Kommentaren avser rättsläget den 1 september 2021). Se även Migrationsöverdomstolens refererade avgörande [MIG 2017:8](#). Domstolen understryker att bestämmelsen främst är avsedd för egna företagare, fria yrkesutövare och pensionärer som önskar bosätta sig på sina fritidsfastigheter i Sverige.

Vidare är det rimligt att kravet inte ställs för högt men ändå inte lägre än att det blir säkerställt att personen får en skälig levnadsnivå. Utgångspunkten bör därför vara att personen har egna medel för sin försörjning som överstiger vad han eller hon hade varit berättigad att få i försörjningsstöd enligt riksnormen enligt socialtjänstlagen (2001:453). Riksnormen enligt socialtjänstlagen omfattar dock inte kostnaden för boende. Personen måste därför även ha tillräckliga medel för att täcka kostnaden för sitt boende i Sverige.⁷

Med egna medel avses den ersättning som den fria yrkesutövaren har erhållit och kommer att erhålla genom sin professionella eller konstnärliga verksamhet.

2.2 Uppehållstillstånd för fristadskonstnärer

För att uppehållstillstånd ska kunna ges till en s.k. fristadskonstnär med stöd av 5 kap. 5 tredje stycket utlänningslagen krävs att konstnären omfattas av ett fristadsprogram och genom det blivit inbjuden till Sverige av en fristad. Med fristad avses här en kommun, stad, eller region som genom ett politiskt beslut har inrättat en fristad genom avtal med en internationell organisation, exempelvis ICORN. Av det politiska beslutet ska det framgå att fristaden kommer att stå för fristadskonstnärens och eventuella familjemedlemmars uppehälle i två år i form av ett stipendium.

2.2.1 Förstagångsansökan

Efter att fristadskonstnären har blivit inbjuden av en fristad i Sverige kan han eller hon lämna in en ansökan om uppehållstillstånd vid en svensk utlandsmyndighet.

2.2.1.1 Försörjningskrav

Kravet på att försörjningen ska vara ordnad har inte närmare preciserats i förarbetena till utlänningslagstiftningen. Rekvisitetet har dock getts innebörden att personen själv ska kunna tillgodose sina behov, dvs. att personen har tillräckliga medel för sina levnadsomkostnader utan bistånd av någon annan.⁸

I och med att det främsta syftet är att ge fristadskonstnärer skydd i två år och där något krav på motprestation⁹ inte finns kan försörjningsnivån inte sättas lika högt som för övriga personkategorier som också omfattas av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Under fristadsåren är det oftast upp till fristadskonstnären själv att avgöra om hon eller han vill vara en offentlig person.

⁷ Gerhard Wikrén och Håkan Sandesjö, Utlänningslagen med kommentarer, 12 B uppl. (digital upplaga). Se även Utlänningsnämndens vägledande beslut, UN 453-04 och UN 454-04, samt [MIG 2017:8](#).

⁸ Utgångspunkten bör vara att personen har egna medel för sin försörjning som överstiger vad han eller hon hade varit berättigad att få i försörjningsstöd enligt riksnormen enligt socialtjänstlagen (2001:453). Riksnormen enligt socialtjänstlagen omfattar inte kostnaden för boende varför personen även måste ha tillräckliga medel för att täcka kostnaden för sitt boende i Sverige. Jfr. här med Migrationsöverdomstolens resonemang i [MIG 2017:8](#).

⁹ Fristadsprogrammet ICORN och fristaderna inom ICORN ställer exempelvis inte upp något krav på motprestation.

Fristadskonstnärens försörjning under fristadsåren ges i form av stipendium¹⁰ av fristaden. Stipendiet får fristadskonstnären i egenskap av särskilt inbjuden konstnär varför det inte bör jämföras med försörjningsstöd eller liknande bidragsformer. För att försörjningen ska anses tryggad genom stipendiet måste det framgå av det politiska beslutet att kommunen¹¹ kommer att stå för fristadskonstnärens försörjning i form av ett stipendium under två år. Finns familjemedlemmar ska fristaden även stå för deras försörjning. Handlingar som visar detta ska bifogas ansökan om uppehållstillstånd.

Genom stipendiet får fristadskonstnärens försörjning anses tryggad. Även om rekvisitet har getts innebörden att det är personen själv som ska kunna tillgodose sina behov får det stipendium som tillhandahålls av fristaden anses uppfylla försörjningskravet i bestämmelsen. För att kunna få förlängt uppehållstillstånd måste fristadskonstnären själv kunna försörja sig (se nedan avsnitt [2.3.1.1](#)).

2.2.1.2 Får inte ta anställning

Upphållstillståndet ger fristadskonstnären rätt att verka inom den konstnärliga verksamheten samt uppdrag som kan vara direkt förknippade med detta, t.ex. föreläsningar, utställningar, konserter eller medverkan i publicistiska eller andra kulturella aktiviteter. Fristadskonstnären har alltså ingen rätt att arbeta med något annat utanför den konstnärliga verksamheten.

Om konstnären vid sidan av sin konstnärliga verksamhet fått erbjudande om en anställning kan han eller hon inte ansöka om arbetstillstånd eller uppehållstillstånd på annan grund under den tid det tidsbegränsade uppehållstillståndet gäller. Anledningen är att en person inte kan ha två gällande uppehållstillstånd samtidigt, när grund för att återkalla det första tillståndet inte föreligger.¹² Fristadskonstnären har inte heller rätt att arbeta exempelvis genom projektanställning eller vikariat under den tid det tidsbegränsade uppehållstillståndet gäller, eftersom han eller hon inte har beviljats arbetstillstånd.

Ur migrationsrättslig synpunkt är fristadskonstnärer däremot oförhindrade att starta en egen rörelse under tillståndstiden eftersom detta inte kräver något arbetstillstånd.

2.2.1.3 Tillståndstid

Om förutsättningarna är uppfyllda ges ett uppehållstillstånd för två år med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen.

Enligt 4 kap. 23 § utlänningsförordningen får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som huvudregel inte beviljas för längre tid än utlänningsens pass gäller.

¹⁰ Se [Fristadshandboken](#), utgiven av Kulturrådet, s. 14 och 16.

¹¹ Med kommun avses även stad eller region.

¹² Se det rättsliga ställningstagandet om hantering av ansökningar om uppehållstillstånd på flera grunder och ansökningar om uppehållstillstånd som görs av en utlännings som redan har uppehållstillstånd, [RS/083/2021](#).

Det betyder att fristadskonstnären inte kan få ett tvåårigt tillstånd om hans eller hennes pass har en kortare giltighetstid.¹³ Detta under förutsättning att inga av undantagen i 4 kap. 23 § utlänningsförordningen är aktuella.¹⁴ Har uppehållstillståndet begränsats på grund av passets giltighetstid kan ett nytt uppehållstillstånd beviljas för en sammanlagd tid om två år, om villkoren fortfarande är uppfyllda.

2.2.2. Uppehållstillstånd för familjemedlemmar

Medföljande familjemedlemmar till fristadskonstnären, dvs. make, maka eller sambo och barn under 18 år, beviljas uppehållstillstånd med stöd av 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen, förutsatt att även deras försörjning är tryggad genom kommunens försorg. Av bestämmelsen framgår att familjemedlemmen måste ha sin försörjning ordnad under vistelsen för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Försörjningen kan därför anses tryggad genom att de omfattas av det stipendium som fristadskonstnären erhåller. Det måste dock framgå av stipendiet eller av det politiska beslutet.

Det framgår dock inte av 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen att försörjningen måste vara ordnad på annat sätt än genom anställning. Medföljande familjemedlemmar kan därför i likhet med vad som gäller för medföljande familjemedlemmar till näringsidkare, forskare och internationella studenter beviljas arbetstillstånd med stöd av 6 kap. 3 § utlänningslagen. Ett sådant arbetstillstånd kan endast ges om huvudpersonen har beviljats ett uppehållstillstånd om minst sex månader. Detsamma gäller om det återstår sex månader av huvudpersonens uppehållstillstånd när familjemedlemmen beviljas uppehållstillstånd för samma tid.

Familjemedlemmar beviljas alltså uppehållstillstånd för samma tid som för fristadskonstnären, dvs. för två år eller för samma tid som uppehållstillståndet gäller för fristadskonstnären. Tillståndstiden kan även ha begränsats på grund av passets giltighetstid. Det under förutsättning att inget av undantagen i 4 kap. 23 § utlänningsförordningen föreligger. Har uppehållstillståndet begränsats på grund av passets giltighetstid kan ett nytt uppehållstillstånd beviljas för en sammanlagd tid om två år, om villkoren fortfarande är uppfyllda.

¹³ Jfr. MIG 2010 not. 416 och Migrationsöverdomstolens beslut den 27 juni 2011 i mål UM 4434-11.

¹⁴ Huvudregeln gäller inte om 1. utlänningen är medborgare i Schweiz, 2. utlänningen är en sådan anhörig till en schweizisk medborgare som avses i 16 §, 3. utlänningen har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat, 4. utlänningen är en sådan anhörig till en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat som avses i 16 a §, eller 5. det annars finns särskilda skäl.

2.3. Möjlighet till förlängt uppehållstillstånd efter fristadsåren

2.3.1. Fortsatt verksamhet som konstnär

Efter fristadsåren måste den f.d. fristadskonstnären själv kunna försörja sig på annat sätt än genom anställning för att förlängt uppehållstillstånd ska kunna beviljas.

För att en ansökan ska ses som en förlängningsansökan krävs att ansökan dels är inkommen under föregående tillståndstid och dels att den avser samma grund, dvs. att ansökan avser uppehållstillstånd enligt 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd men på en annan grund, så kallat statusbyte, är inte att se som en förlängningsansökan.¹⁵

2.3.1.1. Försörjningskravet

Under fristadsåren har fristadskonstnärens försörjning varit tryggad genom det stipendium som han eller hon fått av kommunen.

För att förlängt uppehållstillstånd ska kunna ges är det tillräckligt att den f.d. fristadskonstnären visar att hans eller hennes egen försörjning är ordnad på annat sätt än genom anställning, dvs. utan bistånd av någon annan. Kravet på ordnad försörjning bör inte ställas för högt, men inte lägre än att det blir säkerställt att den f.d. fristadskonstnären får en skälig levnadsnivå. Konstnären måste därmed ha en inkomst från den egna verksamheten som överstiger vad hon eller han skulle ha varit berättigad att få i försörjningsstöd enligt riksnormen¹⁶ enligt socialtjänstlagen. Eftersom riksnormen inte omfattar kostnaden för boende måste fristadskonstnären även ha tillräckliga medel för att täcka kostnaden för sitt boende¹⁷ i Sverige.

En individuell bedömning i varje enskilt fall måste alltid göras om dessa villkor kan anses vara uppfyllda.

För att visa att försörjningen har varit ordnad kan konstnären exempelvis ge in kontrakt eller annan dokumentation om utgivning av litterära alster, inspelningar, föreläsningar, konserter eller andra konstnärliga uppdrag, som skett under tiden för uppehållstillståndet. För att visa hur konstnären planerar att försörja sig de kommande åren kan han eller hon lista kommande arbeten, lämna in F-skattsedel eller liknande. Konstnären behöver även skicka med underlag som styrker försörjningsplanen i form av kontrakt, intentionsbrev från projektpartners etc.

¹⁵ Rättsligt ställningstagande om hantering av ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd m.m., [RS/082/2021](#). Enligt huvudregeln i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen ska en ansökan om uppehållstillstånd ha ansökts om och beviljats före inresan. Undantagen från huvudregeln framgår av bestämmelsens andra stycke. Exempelvis kan undantag från huvudregeln göras vid statusbyte om synnerliga skäl föreligger.

¹⁶ [Riksnormen](#) anger personliga kostnader per hemmavarande barn, personliga kostnader för vuxna och gemensamma hushållskostnader. Enligt 4 kap. 3 § [socialtjänstlagen \(2001:453\)](#) innehåller riksnormen kostnader för livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon.

¹⁷ Enligt [SCB](#) var den genomsnittliga hyran för 2021 för en tvårumslägenhet 6 081 kr/mån.

En projektpartner eller dylik får dock inte vara arbetsgivare, eftersom en fristadskonstnär inte får arbeta inom ramen för en anställning. Det innebär att konstnären exempelvis inte har rätt att arbeta i tidsbegränsade arbeten genom projektanställningar för att uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen ska kunna beviljas. På grund av den konstnärliga verksamhetens natur är det svårt att göra några exakta beräkningar av om försörjningsvillkoret ska anses uppfyllt. Det kan finnas svårigheter för konstnären att komma in med handlingar som visar att försörjningen är ordnad, särskilt i de fall då den skriftliga bevisningen inte sträcker sig över en längre tidsperiod. I huvudsak måste därför bedömningen grunda sig på en uppskattning av inkomst utifrån den skriftliga bevisning som åberopas i förlängningsärendet.

2.3.1.2 Tillståndstid

Föreligger skäl att bevilja förlängning kommer uppehållstillståndet ges för två år enligt 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen.

När permanent uppehållstillstånd inte kan beviljas ska ytterligare förlängningar ges för två år. Även när det är fråga om en förlängning av uppehållstillståndet kan tillståndstiden komma att begränsas på grund av passets giltighetstid. Det under förutsättning att inget av undantagen i 4 kap. 23 § utlänningsförordningen föreligger.

2.3.2. Familjemedlemmar

Även för familjemedlemmar ska en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd lämnas in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet löper ut.

Familjemedlemmar till den f.d. fristadskonstnären kan beviljas fortsatt uppehållstillstånd på samma grund¹⁸ så länge som konstnären kan ges uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Har däremot konstnären beviljats permanent uppehållstillstånd kan fortsatt uppehållstillstånd för familjemedlemmarna inte ges med stöd av 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen, utan deras ansökningar får då prövas gentemot bestämmelserna i 5 kap. 3 och 3 a § utlänningslagen, se mer om det [nedan](#).

Familjemedlemmar kan i vissa fall beviljas arbetstillstånd med stöd av 6 kap. 3 § utlänningslagen, vilket innebär att de vid en förlängningsansökan kan ha egen grund för uppehållstillstånd. Dessa skäl ska därför också prövas vid bedömningen av om fortsatt uppehållstillstånd kan ges.

2.3.2.1 Försörjningskravet

För att beviljas fortsatt uppehållstillstånd med stöd av 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen ska familjemedlemmen ha sin försörjning ordnad under vistelsen.

¹⁸ 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen.

Tidigare har även familjemedlemmarna haft sin försörjning tryggad genom kommunens försorg, men vid förlängningsansökan måste även de kunna försörja sig.

Som nämnts ovan kan familjemedlemmar i vissa fall beviljas arbetstillstånd vilket innebär att de kan ha arbetat under tillståndstiden och därmed ha sin försörjning ordnad under vistelsen. I annat fall är det möjligt att konstnären genom sin verksamhet kan försörja familjen, eftersom bestämmelsen enbart ställer upp ett krav om att familjemedlemmarnas försörjning ska vara ordnad under vistelsen. Kan försörjningen inte anses ordnad vare sig genom eget arbete eller att konstnären kan försörja familjen får en bedömning göras om familjemedlemmarnas ansökningar kan beviljas på annan grund.

Se även ovan [2.3.1.1](#) angående försörjningskravet för den f.d. fristadskonstnären.

2.3.2.2 Tillståndstid

Om förutsättningarna är uppfyllda beviljas fortsatt uppehållstillstånd enligt 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen och arbetstillståndet med stöd av 6 kap. 3 § utlänningslagen. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som konstnärens tillstånd, dvs. i två år.

Precis som för konstnären kan tillståndstiden för familjemedlemmarnas uppehållstillstånd komma att gälla för kortare tid än två år om deras pass inte gäller under hela tillståndstiden, dvs. passet har en kortare giltighetstid än två år.¹⁹

2.4 Permanent uppehållstillstånd för fristadskonstnärer

5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen hänvisar till 5 kap. 7 och 8 § samma lag som rör kraven för permanent uppehållstillstånd.

Det innebär att en ansökan om permanent uppehållstillstånd måste lämnas in i samband med en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. En ansökan om permanent uppehållstillstånd kan lämnas in efter själva förlängningsansökan, under förutsättning att den fortfarande inte är avgjord. Syftet med permanent uppehållstillstånd är att ett sådant tillstånd enbart ska kunna beviljas i samband med en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd, dvs. att personen inte ska kunna beviljas permanent uppehållstillstånd vid första beslutstillfället. Anledningen är att om personen inte uppfyller de särskilda kraven för permanent uppehållstillstånd ska han eller hon istället kunna få fortsatt tidsbegränsat uppehållstillstånd, förutsatt att grund för ett sådant tillstånd finns.²⁰

Vilket tidskrav och från vilken tidpunkt tiden för permanent uppehållstillstånd ska räknas när det gäller personkategorierna i 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen framgår inte av förarbetsuttalandena, vare sig av äldre förarbeten²¹ eller av [prop.](#)

¹⁹ 4 kap. 23 § utlänningsförordningen.

²⁰ Se det rättsliga ställningstagandet om särskilda krav för permanent uppehållstillstånd, [RS/084/2021](#).

²¹ [Prop. 1983/84:144](#) s. 80. 5 kap. 5 § andra stycket utlänningslag motsvarar 31 § första stycket 3 i 1980 års utlänningsförordning ([1980:377](#)) och 2 kap. 4 § första stycket 6 i 1989 års utlänningslag ([1989:529](#)).

[2020/21:191](#). Enligt 5 kap. 7 § utlänningslagen får en ansökan om permanent uppehållstillstånd beviljas när giltighetstiden för ett uppehållstillstånd löper ut. Det innebär att det avgörande är att den enskilde har haft ett tidigare uppehållstillstånd, inte vilken grund det tidigare tillståndet beviljades på.²²

När det gäller fria yrkesutövare hänvisar de äldre förarbetena till reglerna om uppskjuten invandringsprövning för anknytningsinvandringen. De ändringar i utlänningslagen som infördes 2021 medförde att uppskjuten invandringsprövning inte längre får anses vara aktuell i och med att tidsbegränsade uppehållstillstånd numera gäller både för etablerade och snabba anknytningar. För att som anhörig enligt 5 kap. 3 eller 3 a § utlänningslagen kunna beviljas permanent uppehållstillstånd krävs att personen har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år.²³

Inför lagändringarna i utlänningslagen har lagstiftaren inte särskilt berört de personkategorier som omfattas av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Lagstiftaren har dock med förändringen av utlänningslagen velat skärpa kraven för permanent uppehållstillstånd. Det kan därför inte ha varit lagstiftarens avsikt att de personkategorier som omfattas av 5 kap. 5 § tredje stycket ska komma i en bättre situation än andra varför samma tidskrav för permanent uppehållstillstånd även bör gälla för dem, dvs. minst tre år.

Eftersom lagstiftaren inte valt att begränsa vilka tillståndstider som kan tillgodoräknas vid beräkningen av treårskravet är utgångspunkten att alla tidigare beviljade uppehållstillstånd, oavsett grund, får räknas med.²⁴ Vid beräkningen av tidskravet för permanent uppehållstillstånd får de f.d. fristadskonstnärerna och deras familjemedlemmar räkna in tillståndstiden för de uppehållstillstånd de fått under fristadsåren. För f.d. fristadskonstnärer kommer permanent uppehållstillstånd därför normalt att ges efter fyra år, eftersom de beviljas tvååriga uppehållstillstånd.

Det räcker inte med att konstnären uppfyller tidskravet för permanent uppehållstillstånd, dvs. att de har haft uppehållstillstånd i minst tre år. Ansökan om permanent uppehållstillstånd måste dessutom ske i samband med en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd, vilket innebär någon form av viljeyttring om att den f.d. fristadskonstnären avser att vara bosatt i Sverige, och att hon eller han har någon form av särskild anknytning till Sverige. Därtill tillkommer även att tidskravet ska vara uppfyllt vid prövningstillfället, av tidigare beviljade och "genomlevda" uppehållstillstånd. Vid denna bedömning räknas eventuella handläggningstider inte med. Kortare utlandsvistelser påverkar dock inte bedömningen av tidskravet.²⁵

²² [RS/084/2021](#).

²³ 5 kap. 3 g § fjärde stycket utlänningslagen.

²⁴ Ibid.

²⁵ [RS/084/2021](#).

Förutom att personen måste kunna försörja sig själv får det med hänsyn till personens levnadssätt inte råda tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas. Undantag från försörjningskravet finns i 5 kap. 8 § utlänningslag.

2.4.1. Försörjningskravet

Försörjningskravet för permanent uppehållstillstånd skiljer sig till viss del från övriga försörjningskrav eftersom det rör just permanent uppehållstillstånd och inte tidsbegränsat uppehållstillstånd. Lagstiftaren har uttalat att ett permanent uppehållstillstånd innebär flera fördelar jämfört med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Det innebär att det till viss del kan ställas andra krav vid bedömningen av försörjningskravet för permanent uppehållstillstånd.²⁶

Skulle den f.d. fristadskonstnären inte uppfylla försörjningskravet vid permanent uppehållstillstånd får det utredas om han eller hon istället kan få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, se avsnitt 2.3. Möjligheten för konstnären att kvalificera sig för permanent uppehållstillstånd kvarstår, men får ske vid ett senare tillfälle.

Försörjningskravet vid permanent uppehållstillstånd kräver att den f.d. fristadskonstnären kan försörja sig själv genom de inkomster som han eller hon erhåller från den egna verksamheten eller från näringsverksamhet eller en kombination av dessa. Något krav på att han eller hon även måste försörja sin eventuella familj i Sverige finns inte. Bedömningen är i första hand framåtsyftande och det kan inte ställas något krav på att konstnären även ska ha uppfyllt försörjningskravet för viss tidsperiod innan ansökan om permanent uppehållstillstånd ges in. Men för att kunna göra en bedömning av hans eller hennes framtida inkomster kan det vara nödvändigt att utgå ifrån konstnärens tidigare inkomster.²⁷

Näringsverksamhet kan bedrivas både i egen verksamhet som enskild firma och i en juridisk person (t.ex. handelsbolag eller aktiebolag). Enligt lagstiftaren saknar det betydelse om inkomsterna härrör från egen verksamhet eller verksamhet som bedrivs i en juridisk person. Kravet på att kunna försörja sig bör kunna uppfyllas oavsett hur inkomsterna beskattas.²⁸ En näringsidkare måste kunna visa att han eller hon har en inkomst från sin verksamhet som når upp till normalbeloppet och den faktiska kostnaden för boendet.

2.4.2. Vandelskravet

För att kunna beviljas permanent uppehållstillstånd måste den f.d. fristadskonstnären även uppfylla vandelskravet.

Den som vill få ett permanent uppehållstillstånd får alltså inte under sin tid i landet med tidsbegränsat uppehållstillstånd ha gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet. Vandelskravet syftar till att

²⁶ Prop. 2020/21:191, s. 67. Se även RS/084/2021.

²⁷ Prop. 2020/21:191 s. 68-69.

²⁸ Ibid s.68 f.

undvika att en person som i framtiden kan antas komma att begå brott i landet ska beviljas permanent uppehållstillstånd. Ett permanent uppehållstillstånd kan därmed endast beviljas om det med hänsyn till personens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas. Utgångspunkten i bedömningen är hans eller hennes förväntade leverne, vilket innebär att bedömningen ska vara framåtsyftande. En sådan bedömning måste dock göras med beaktande av personens tidigare levnadssätt.²⁹

Vandelskravet gäller dock inte för barn under 15 år.³⁰

2.4.3. Undantag från försörjningskravet

Undantag från försörjningskravet kan göras om det finns särskilda skäl. Det kan enligt lagstiftaren t.ex. vara när en person inte har möjlighet att uppfylla kravet eller i fall där det inte är rimligt att begära att en person ska uppfylla kravet.³¹

Bedömningen av om det finns särskilda skäl att göra undantag från kravet på försörjning ska alltid göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Särskilda skäl kan tillämpas i situationer där det inte är rimligt att uppställa ett försörjningskrav. Så kan exempelvis vara om kraven för permanent uppehållstillstånd får orimliga konsekvenser. Det bör därför kunna vara möjligt att göra undantag från kraven för permanent uppehållstillstånd om en person har haft tidsbegränsade uppehållstillstånd under en längre tid och trots ansträngningar inte lyckas uppfylla kraven för permanent uppehållstillstånd. Det krävs dock att personen har ansträngt sig för att lyckas uppfylla kraven. Att han eller hon enbart vistats i Sverige med tidsbegränsade uppehållstillstånd under en lång tid är i sig inte särskilda skäl att göra undantag. Huruvida sådana särskilda skäl föreligger får bedömas utefter omständigheterna i det enskilda fallet.

2.5. Uppehållstillstånd på grund av anknytning till fristadskonstnären

Vuxna familjemedlemmar kan beviljas både uppehålls- och arbetstillstånd, vilket innebär att en prövning av om de har en självständig rätt till fortsatt uppehållstillstånd alltid måste göras.

För det fall en familjemedlem inte ansöker om fortsatt uppehållstillstånd eller permanent uppehållstillstånd på egen grund kan de istället ansöka om uppehållstillstånd på anknytning till den f.d. fristadskonstnären.

När konstnären beviljats permanent uppehållstillstånd kan fortsatt uppehållstillstånd inte längre ges till familjemedlemmarna med stöd av 4 kap. 4 b §

²⁹ Se vidare i den delen i avsnitt 3.2 i det rättsligt ställningstagande Särskilda krav för att beviljas uppehållstillstånd, [RS/084/2021](#).

³⁰ 5 kap. 8 § andra stycket utlänningslagen.

³¹ Se [RS/084/2021](#).

utlänningsförordningen. Anledningen är att bestämmelsen hänvisar till 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen.

F.d. fristadskonstnärer som beviljats permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 7-8 §§ utlänningslagen anses bosatta i Sverige och kan därmed utgöra en sådan anknytningsperson som avses i 5 kap. 3 och 3 a §§ samma lag. En familjemedlems ansökan om fortsatt uppehållstillstånd grundat på anknytning till konstnären ska därför prövas enligt 5 kap. 3 och 3 a §§ samma lag, och inte som tidigare med stöd av 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen.

En ansökan om fortsatt uppehållstillstånd på annan grund är inte detsamma som en förlängningsansökan som beviljas på samma bestämmelse. Vid en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd ska dessutom huvudregeln i 5 kap. 18 § beaktas. Enligt huvudregeln i den bestämmelsen ska uppehållstillstånd ha ansökts om och beviljats före inresan. Undantagen från huvudregeln framgår av bestämmelsens andra stycke. Exempelvis kan undantag från huvudregeln göras vid statusbyte om synnerliga skäl föreligger. För att synnerliga skäl ska anses föreligga räcker det inte med att personen tidigare har haft ett uppehållstillstånd, utan det måste göras en individuell bedömning av de omständigheter som kan läggas till grund för ett undantag från huvudregeln.

Om anknytning åberopas till en person som är bosatt i Sverige görs en prövning först enligt 5 kap. 18 § andra stycket 5 utlänningslagen. När 5 kap. 18 § andra stycket reglerar statusbyte för en viss grupp speciellt och de kraven inte är uppfyllda, är utrymmet för att medge undantag på grund av synnerliga skäl än mer begränsat.

2.5.1 Försörjningskrav

I förarbetena anges att något krav på försörjning inte föreligger när en utlänning ansöker om förlängt uppehållstillstånd på grund av anknytning.³²

Familjemedlemmar till konstnärer har tidigare beviljats uppehållstillstånd med stöd av 4 kap. 4 b § utlänningsförordningen. När konstnären har beviljats permanent uppehållstillstånd kommer anknytningen istället att prövas enligt bestämmelserna i 5 kap. 3 och 3 a §§ utlänningslagen. Det är i detta läge inte fråga om en sådan ansökan om fortsatt uppehållstillstånd som avses i 5 kap. 3 b § samma lag³³. Det innebär att den f.d. fristadskonstnären behöver uppfylla försörjningskravet för att familjemedlemmarna ska kunna beviljas uppehållstillstånd på anknytning till honom eller henne.

För att försörjningskravet ska anses uppfyllt måste konstnären kunna försörja sig och familjen samt ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och familjemedlemmarna. Det innebär att konstnären måste kunna försörja hela hushållet. Försörjningskravet är uppfyllt om konstnären har lön som efter avdrag

³² [Prop. 2020/21:191](#) s. 106.

³³ Se [RS/081/2021](#) s. 6.

för preliminär skatt uppgår till förbehållsbeloppet vid utmätning av lön enligt 7 kap. 5 § utsökningsbalken.³⁴ När konstnären beviljats permanent uppehållstillstånd kan han eller hon ta anställning. I annat fall kan försörjningskravet vara uppfyllt om konstnärens inkomster kommer från näringsverksamhet eller har en förmögenhet som han eller hon kan försörja sig på.³⁵

Om förutsättningar föreligger att bevilja familjen uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § utlänningslagen kommer tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år. Om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd ska beviljas enligt samma bestämmelse ska även det vara tidsbegränsat och gälla i två år.³⁶

Saknar konstnären möjlighet att uppfylla försörjningskravet i 5 kap. 3 b § utlänningslagen får en prövning ske om familjemedlemmarnas ansökningar istället kan beviljas på annan grund.

2.5.2. Permanent uppehållstillstånd för familjemedlemmar

Även för familjemedlemmar till f.d. fristadskonstnärer saknas det särreglering att bevilja permanent uppehållstillstånd när de ansöker om fortsatt uppehållstillstånd.

Vuxna familjemedlemmar kan dock beviljas både uppehålls- och arbetstillstånd, vilket innebär att en prövning av om de har en självständig rätt till fortsatt eller permanent uppehållstillstånd alltid måste göras. I övrigt gäller samma krav för permanent uppehållstillstånd som för andra tillståndssökande.³⁷

Vid permanent uppehållstillstånd föreligger inget försörjningskrav för barn eller för en person som har rätt att uppbära inkomstgrundad ålderspension, garantipension eller äldreförsörjningsstöd enligt socialförsäkringsbalken. Undantag från försörjningskravet vid permanent uppehållstillstånd kan även göras vid särskilda skäl.³⁸

Skulle familjemedlemmen inte uppfylla försörjningskravet vid permanent uppehållstillstånd får den fortsatta utredningen visa om han eller hon kan beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Möjligheten att kvalificera sig för permanent uppehållstillstånd kvarstår, men får då ske vid ett senare tillfälle.

I vissa fall kan det bli aktuellt att pröva flera olika försörjningskrav vid samma beslutstillfälle, t.ex. när det finns ett försörjningskrav vid fortsatt tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Se även avsnitt [2.4](#) ovan.

³⁴ 4 kap. 4 c § utlänningsförordningen (2006:97).

³⁵ Se det rättsligt ställningstagande Försörjningskravet i 5 kap. 3 b § utlänningslagen, [RS/081/2021](#).

³⁶ 5 kap. 3 g § utlänningslagen.

³⁷ 5 kap. 7 § utlänningslagen. Se ovanavsnitt [2.4](#) och [RS/084/2021](#).

³⁸ 5 kap. 8 § utlänningslagen.